

[485]

חוק משפחות חדי-הוריות, התשנ"ב-1991*

1. בחוק זה – הגדרות
 "הורה יחיד" – תושב ישראל שאינו נשוי ואין אדם הידוע בציבור כבן-זוגו, אשר בהזקתו ילד הנמצא עמו;
 "השר" – שר העבודה והרווחה;
 "ילד" – ילד כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968¹ (להלן – חוק הביטוח), שטרם מלאו לו 18 שנה.
2. הכשרה מקצועית
 הורה יחיד זכאי לקדימות בהכשרה מקצועית לפי כללים ותנאים שקבע השר בתקנות.
3. מעונות יום
 הורה יחיד זכאי לקדימות בקבלת ילדיו למעון יום; השר, יקבע בתקנות כללים מיוחדים לענין התחשבות בהכנסת ההורה היחיד לענין דמי האחזקה במעון.
4. הלוואה לשיכון
 הורה יחיד זכאי להלוואה מוגדלת מאת המדינה או מטעמה לצרכי דיור, בשיעורים, בתנאים ובכללים שקבע שר הבינוי והשיכון לאחר התייעצות בשר.
5. תיקון חוק הבטחת הכנסה
 בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980² – (א) בסעיף 2(א), במקום פסקה (5) יבוא:
 " (5) היא אם או הוא הורה יחיד כמשמעותו בסעיף 1 לחוק משפחות חד הוריות, התשנ"ב-1991 (להלן – הורה יחיד), אשר לילד שבהזקתם טרם מלאו 7 שנים;"

דבריו הסבר

לסעיפים אם והורה יחיד שבהזקתם ילד שטרם מלאו לו 5 ו־6 שבע שנים יהיו זכאים לגמלה לפי חוק הבטחת הכנסה אף ללא מבחן תעסוקה.

כיום פטורה ממבחן זה אם שלילדה היחיד טרם מלאו חמש שנים או אם שיש לה יותר מילד אחד אשר לצעיר שבהם טרם מלאו עשר שנים.

הנסיון שנצבר מלמד כי גיל חמש הוא גיל מוקדם לענין זה, ויש לאפשר את הפטור ממבחן תעסוקה גם לגבי ילדים שטרם מלאו להם שש או שבע שנים. עוד מתברר, כי לגבי משפחה המונה כמה ילדים ניתן לצמצם את הפטור ממבחן התעסוקה לאם או להורה היחיד, כך שהוא יחול רק אם לצעיר בילדים טרם מלאו שבע שנים.

בעיות הקיום היומיומיות בפניהן ניצב ההורה כמשפחה חדי-הורית, קשות לאין שיעור מאלה הניצבות בפני משפחה שבה שני הורים.

בהעדר בן זוג היכול לסייע להורה היחיד בניהול משק הבית ובתפקידי חינוך וגידול הילדים, הוא מתקשה מחד במציאת מקום עבודה שיאפשר לו הכנסה ברמה הנדרשת לקיום ילדיו ומאידך הוא גם המפרנס היחיד של משפחתו.

לסעיפים מוצע לקבוע כי להורה יחיד תינתן קדימות 2, 3 ו־4 בהכשרה מקצועית ובקבלת ילדיו למעון, תוך התחשבות מיוחדת בהכנסותיו לענין קביעת התשלום למעון.

עוד מוצע לקבוע להורה היחיד הלוואה מוגדלת לסייע בדיוור.

* הצעת חוק מס' רפ"ב: הועברה לוועדה ביום כ"ח באייר התש"ן (23 במאי 1990).

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108; התשנ"א, עמ' 168.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 30; התשמ"ו, עמ' 214.

(ב) בסעיף 5(א), במקום פסקה (2) יבוא:

”(2) בשיעור המוגדל -

(א) לפי הפרטים 1 עד 6 לתוספת, לפי הענין - אם הזכאי לגימלה הוא אחד המנויים בפסקה (4) של סעיף 2(א).

(ב) לפי הפרטים 7 או 8 לתוספת, לפי הענין - אם הזכאי לגימלה הוא אחד המנויים בפסקה (6) של סעיף 2(א) או אם הוא הורה יחיד.”

תיקון חוק
ההסדרים

6. בסעיף 26(6) לחוק ההסדרים לשעת חירום במשק המדינה, התשמ”ו-1985³ -

(א) בסעיף 118(ב) לחוק הביטוח הלאומי, אחרי פסקה (3) יבוא:

”(4) להורה יחיד כמשמעותו בחוק משפחות חד הוריות, התשנ”ב-1991 (להלן - הורה יחיד).”

(ב) בסעיף 119(א) לחוק הביטוח הלאומי, בהגדרת ”עובד”, אחרי ”למעט אשה נשואה” יבוא ”ולמעט הורה יחיד”.

7. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא יתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א) וסעיפים 3 ו-4 יותקנו בהסכמת שר האוצר.

(ג) תקנות לפי סעיף קטן (א) וסעיפים 2, 3 ו-4 טעונות אישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) מוצע לקבוע כי הורה יחיד יהיה זכאי לקצבאות ילדים ללא מבחן הכנסות.

חברת הכנסת אורה נמיר

בתיקון המוצע, כרוכים בד בכד הרחבה וצמצום של חוג הזכאים זה בצד זה וכתוצאה ממנו מושג חסכון בהוצאה, המאפשר הרחבת הזכאות בשני תחומים נוספים:

(1) מוצע לקבוע כי הורה יחיד הזכאי לגמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, יקבל גמלה בשיעור המוגדל הניתן כיום לאלמנה;

³ ס”ח התשמ”ו, עמ’ 15; התשנ”א, עמ’ 124.